

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 11ης Ιανουαρίου 2001 *

Στην υπόθεση C-403/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunale civile e penale di Cagliari (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Azienda Agricola Monte Arcosu Srl

και

Regione Autonoma della Sardegna,

Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna,

Ente Regionale per l'Assistenza Tecnica in Agricoltura (ERSAT),

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 797/85 του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1985,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ L 93, σ. 1), και του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2328/91 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ L 218, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, B. Σκουρή και F. Macken (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo,
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- για την Azienda Agricola Monte Arcosu Srl, οι C. Ribolzi και E. Ribolzi, avvocati,

- για την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο F. P. Ruggeri Laderchi,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Azienda Agricola Monte Arcosu Srl και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαρτίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με διάταξη της 26ης Μαρτίου 1998, που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Νοεμβρίου 1998, το Tribunale civile e penale di Cagliari υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 797/85 του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1985, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ L 93, σ. 1), και του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2328/91 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (ΕΕ L 218, σ. 1).
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Azienda Agricola Monte Arcosu Srl (στο εξής: Monte Arcosu) και των Regione Autonoma della Sardegna, Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna και Ente Regionale per l'Assistenza Tecnica in Agricoltura (ERSAT), σχετικής με την απόρριψη εκ μέρους του Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna της αιτήσεως της Monte Arcosu για εγγραφή της στο μητρώο των κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση.

Το κοινοτικό δίκαιο

- 3 Το άρθρο 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 797/85 έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη ορίζουν την έννοια του κατά κύρια απασχόληση εκμεταλλευομένου ως κατόχου [κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση] για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού.

Για τα φυσικά πρόσωπα, ο ορισμός αυτός περιλαμβάνει τουλάχιστον τον όρο ότι το μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από τη γεωργική εκμετάλλευση είναι ίσο ή ανώτερο του 50 % του συνολικού εισοδήματος του κατόχου και ότι ο χρόνος εργασίας που διατίθεται για τις εξωτερικές προς την εκμετάλλευση δραστηριότητες είναι μικρότερος από το ήμισυ του συνολικού χρόνου εργασίας του κατόχου.

Για τα μη φυσικά πρόσωπα, τα κράτη μέλη ορίζουν την έννοια αυτή λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια του προηγούμενου εδαφίου».

- 4 Στο άρθρο 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 2328/91 επαναλαμβάνεται η ίδια διάταξη, με πανομοιότυπη διατύπωση.
- 5 Τα κράτη μέλη όφειλαν, δυνάμει του άρθρου 32, παράγραφος 1, του κανονισμού 797/85, να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς τον εν λόγω κανονισμό εντός προθεσμίας 6 μηνών από την 1η Απριλίου 1985.

Το εθνικό δίκαιο

- 6 Με το άρθρο 12 του ιταλικού νόμου 153, της 9ης Μαΐου 1975, θεσπίστηκε, για την εφαρμογή της έννοιας του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση στα φυσικά πρόσωπα, το κριτήριο των δύο τρίτων, όσον αφορά τόσο το συνολικό εισόδημα του κατόχου της εκμεταλλεύσεως όσο και τον χρόνο εργασίας για εξωτερικές δραστηριότητες.
- 7 Κατά το άρθρο 13 του ίδιου αυτού νόμου, μπορούν να υπαχθούν στην ευνοϊκή ρύθμιση των διατάξεων του τίτλου III του εν λόγω νόμου, εκτός των φυσικών προσώπων, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί, οι όποιοι έχουν συσταθεί σύμφωνα με την περί συνεταιρισμών νομοθεσία, και οι ενώσεις κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως, υπό την προϋπόθεση, σε αμφότερες τις περιπτώσεις αυτές, ότι «τα μέλη αντλούν από τη δραστηριότητα του συνεταιρισμού ή της ενώσεως τουλάχιστον το 50 % του εισοδήματός τους και αφιερώνουν στη δραστηριότητα του συνεταιρισμού ή της ενώσεως τουλάχιστον το 50 % του χρόνου εργασίας τους».
- 8 Το άρθρο 15 του νόμου 19 της Περιφέρειας της Σαρδηνίας, της 23ης Μαρτίου 1979, αναγνωρίζει την ιδιότητα του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση σε όσους «αφιερώνουν στη γεωργική δραστηριότητα όχι λιγότερο από τα δύο τρίτα του συνολικού χρόνου εργασίας τους και αντλούν από τη δραστηριότητα αυτή όχι λιγότερο από τα δύο τρίτα του συνολικού εκ της εργασίας εισοδήματός τους».
- 9 Κατά το άρθρο 21 του ίδιου νόμου, οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως που έχουν συσταθεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία μπορούν να υπαχθούν στην ευνοϊκή ρύθμιση του νόμου, «εφόσον κάθε μέλος αντλεί από τη γεωργική δραστηριότητα τουλάχιστον το 50 % του εισοδήματός του και αφιερώνει στη δραστηριότητα του συνεταιρισμού ή της ενώσεως τουλάχιστον το 50 % του χρόνου εργασίας του».

- 10 Το άρθρο 2 της ιταλικής υπουργικής απόφασης της 12ης Σεπτεμβρίου 1985 έχει ως εξής:

«Δικαιούχοι

1. Τυγχάνουν των μέτρων παρεμβάσεως που αναφέρονται στον τίτλο I του προ-παρατεθέντος κανονισμού, καθόσον πληρούν τα υποκειμενικά κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, οι ακόλουθοι κάτοχοι γεωργικής εκμεταλλεύσεως:
  - a) οι γεωργοί, είτε κύριοι είτε μισθωτές, οι επίμορτοι αγρολήπτες ή μισθωτές αγροτικών κτημάτων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη συμφωνίας με τον παραχωρούντα κάτοχο της εκμεταλλεύσεως, οι έχοντες δικαιώματα εμφυτεύσεως, τα μέλη της οικογένειας που βοηθούν τον κάτοχο της εκμεταλλεύσεως κατά τρόπο συνήθη και μόνιμο·
  - b) οι κύριοι, επικαρπωτές και μισθωτές κάτοχοι εκμεταλλεύσεως·
  - c) οι γεωργικοί συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί σύμφωνα με την περί συνεταιρισμών νομοθεσία·
  - d) οι ενώσεις γεωργών, εχόντων δικαίωμα εμφυτεύσεως, μισθωτών αγροτικών κτημάτων, μελών της οικογένειας του κατόχου της εκμεταλλεύσεως που τον βοηθούν κατά τρόπο συνήθη και μόνιμο, κυρίων και μισθωτών κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως·

- e) οι προσωπικές εταιρίες που έχουν την άμεση διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων των οποίων έχουν την κυριότητα ή τη χρήση. Οι περιφέρειες και οι αυτόνομες επαρχίες θεσπίζουν, τηρώντας τα όρια που θέτει το άρθρο 6 του κανονισμού, τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας.
2. Η προϋπόθεση της ιδιότητας του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση και η προϋπόθεση σχετικά με την επαγγελματική ικανότητα, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία a και b, του προαναφερθέντος κανονισμού, καθορίζονται βάσει των περιφερειακών νομοθετικών διατάξεων που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 72/159. Ελλείψει συναφών διατάξεων, εφαρμόζονται τα άρθρα 12 και 13 του νόμου 153 της 9ης Μαΐου 1975.
3. Οι συνεταιρισμοί που αναφέρονται στο στοιχείο c του παρόντος άρθρου, οι οποίοι έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο τη διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μπορούν να τύχουν των ενισχύσεων στις επενδύσεις που προβλέπονται στον τίτλο I του κανονισμού, ακόμη και αν μόνο το 20 % των μελών του συνεταιρισμού πληροί τα προβλεπόμενα υποκειμενικά κριτήρια.»
- 11 Ο νόμος 17 της Περιφέρειας της Σαρδηνίας, της 27ης Σεπτεμβρίου 1992, προέβλεψε τη θέσπιση μητρώου για τους κατόχους γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, ορίζοντας ρητά ότι τα κριτήρια τηρήσεως του εν λόγω μητρώου θα καθορίζονται από την Giunta Regionale (Περιφερειακή Κυβέρνηση) σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 2328/91.

Η διαφορά της κύριας δίκης

- 12 Η Monte Arcosu είναι εταιρία περιορισμένης ευθύνης που έχει συσταθεί για την άσκηση γεωργικών δραστηριοτήτων.

- 13 Η Monte Arcosu απέκτησε εκτεταμένες γεωργικές εκτάσεις στις κοινότητες Uta, Siliqua και Decimomannu. Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο αγοράς, δήλωσε τη βούλησή της να της αναγνωρισθεί η ιδιότητα του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση και, ως εκ τούτου, ζήτησε να υπαχθεί, ως προς τα τέλη εγγραφής, στον ευνοϊκό συντελεστή 8 % που προβλέπεται από την υποσημείωση 1 του άρθρου 1 της κλίμακας που έχει επισυναφθεί στο προεδρικό διάταγμα 131, της 26ης Απριλίου 1986.
- 14 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, στη συνέχεια, η Monte Arcosu υπέβαλε στον Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna αίτηση εγγραφής στο μητρώο των κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση.
- 15 Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 1991, λόγω του ότι η περιφερειακή νομοθεσία δεν προέβλεπε τη δυνατότητα εγγραφής εμπορικών εταιριών στο εν λόγω μητρώο.
- 16 Κατόπιν τούτου, η Monte Arcosu ενήγαγε τους Regione Autonoma della Sardegna, Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna και Ente Regionale per l'Assistenza Tecnica in Agricoltura, προκειμένου να επιτύχει την εγγραφή της στο μητρώο των κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 5, του κανονισμού 797/85 ή του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 2328/91.
- 17 Το Tribunale civile e penale di Cagliari, κρίνοντας την ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων απαραίτητη για την επίλυση της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς, ανέστειλε την έκδοση της αποφάσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Ερωτάται αν, παρά τη σιωπή του Ιταλού νομοθέτη, είναι δυνατόν να εφαρμοστούν συγκεκριμένα οι επίδικες κοινοτικές διατάξεις στα άλλα πρόσωπα, πλην

των φυσικών προσώπων, και, ειδικότερα, στις εταιρίες που έχουν νομική προσωπικότητα.

- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, ερωτάται ποιες είναι οι απαραίτητες και επαρκείς προϋποθέσεις αναγνώρισεως της ιδιότητας του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση στα άλλα πρόσωπα, πλην των φυσικών προσώπων και, ειδικότερα, στις εταιρίες που έχουν νομική προσωπικότητα.»

Επί του παραδεκτού των προδικαστικών ερωτημάτων

- 18 Εκ προοιμίου, η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό των υποβληθέντων ερωτημάτων.
- 19 Τονίζει ότι τα ερωτήματα αυτά πηγάζουν από ένδικη διαφορά σχετική με την εφαρμογή μιας εθνικής φορολογικής διατάξεως, βάσει της οποίας το πλεονέκτημα μειωμένων τελών εγγραφής επί των αγοραπωλησιών γεωργικών γαιών χορηγείται μόνο στους κατόχους γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση.
- 20 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, με την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1992, C-162/91, *Tenuta il Bosco* (Συλλογή 1992, σ. I-5279, σκέψη 26), το Δικαστήριο έκρινε ότι η μείωση του τέλους εγγραφής το οποίο επιβαρύνει τις αγοραπωλησίες γεωργικών γαιών που γίνονται από κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 797/85 και υπάγεται, επομένως, μόνο στο εθνικό

δίκαιο. Υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι η έννοια του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, όπως χρησιμοποιείται στην εθνική φορολογική διάταξη, δεν παραπέμπει στην αντίστοιχη έννοια του κοινοτικού δικαίου.

- 21 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 177 της Συνθήκης αποτελεί ένα μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, χάρη στο οποίο το μεν παρέχει στα δε τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που αυτά χρειάζονται για την επίλυση των διαφορών επί των οποίων καλούνται να αποφανθούν. Επομένως, μόνον τα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων εκκρεμεί η διαφορά και τα οποία έχουν την ευθύνη της αποφάσεως που θα εκδώσουν είναι αρμόδια να εκτιμούν, με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως προκειμένου να εκδώσουν τη δική τους απόφαση, όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλουν στο Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 1990, C-297/88 και C-197/89, Dzodzi, Συλλογή 1990, σ. I-3763, σκέψεις 33 και 34, και της 8ης Νοεμβρίου 1990, C-231/89, Gmurzynska-Bscher, Συλλογή 1990, σ. I-4003, σκέψεις 18 και 19).
- 22 Εξάλλου, η απόρριψη της αιτήσεως του εθνικού δικαστηρίου δεν είναι δυνατή παρά μόνον αν προκύπτει ότι υφίσταται καταστρατήγηση της διαδικασίας του άρθρου 177 της Συνθήκης και το Δικαστήριο καλείται στην ουσία να αποφανθεί επί κατασκευασμένης διαφοράς, ή είναι προφανές ότι η διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν μπορεί να εφαρμοστεί ούτε άμεσα ούτε έμμεσα στις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, C-28/95, Leur-bloem, Συλλογή 1997, σ. I-4161, σκέψη 26).
- 23 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η Monte Arcosu υπέβαλε στον Organismo Comprensoriale n. 24 della Sardegna αίτηση εγγραφής στο μητρώο των κατόχων γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, αφού ζήτησε να υπαχθεί, ως προς τα τέλη εγγραφής, στον ευνοϊκό συντελεστή 8 % που προβλέπεται από την υποσημείωση 1 του άρθρου 1 της κλίμακας που έχει επισυναφθεί στο προεδρικό

διάταγμα 131, από την εν λόγω διάταξη προκύπτει επίσης ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά μόνον την απόρριψη της αιτήσεως εγγραφής στο εν λόγω μητρώο η οποία, όπως επισήμανε εξάλλου η Επιτροπή, όχι μόνον εμπόδιζε τη Monte Arcosu από το να τύχει μειωμένου τέλους εγγραφής, αλλά και της καθιστούσε αδύνατη, ή τουλάχιστον δυσχερέστερη, την πρόσβαση στις προβλεπόμενες από την κοινοτική νομοθεσία ενισχύσεις.

- 24 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει το παραδεκτό των υποβληθέντων ερωτημάτων.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 25 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι το το Tribunale civile e penale di Cagliari, με τα δύο ερωτήματα που υπέβαλε, τα οποία πρέπει να συνεξεταστούν, ερωτά κατ' ουσίαν αν και υπό ποιες συνθήκες ένα εθνικό δικαστήριο μπορεί να εφαρμόσει σε κεφαλαιουχικές εταιρίες τα άρθρα 2, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 797/85 και 5, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2328/91, όταν ο νομοθέτης του κράτους μέλους δεν έχει θεσπίσει τις διατάξεις που απαιτούνται για να τεθούν οι κανονισμοί αυτοί σε ισχύ στην εσωτερική έννομη τάξη.
- 26 Συναφώς επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι, λόγω της φύσεως των κανονισμών και της λειτουργίας τους στο πλαίσιο του συστήματος των πηγών του κοινοτικού δικαίου, οι διατάξεις των εν λόγω κανονισμών παράγουν, κατά κανόνα, άμεσα αποτελέσματα στις εθνικές έννομες τάξεις, χωρίς να απαιτείται από τις εθνικές αρχές να λάβουν μέτρα εφαρμογής, για τη θέση σε ισχύ ορισμένων από τις διατάξεις τους ενδέχεται να απαιτείται η λήψη μέτρων εφαρμογής από τα κράτη μέλη.

- 27 Αυτό συμβαίνει με τα άρθρα 2, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 797/85 και 5, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2328/91, τα οποία προβλέπουν ότι, για τα πρόσωπα πλην των φυσικών προσώπων, τα κράτη μέλη ορίζουν την έννοια του κατά κύρια απασχόληση κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τα φυσικά πρόσωπα.
- 28 Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι ιδιώτες μπορούν να αντλήσουν δικαιώματα από τις διατάξεις αυτές ελλείψει μέτρων εφαρμογής εκ μέρους των κρατών μελών.
- 29 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι τα άρθρα 2, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 797/85 και 5, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού 2328/91 δεν μπορούν να προβληθούν ενώπιον εθνικού δικαστηρίου από κεφαλαιουχικές εταιρίες, προκειμένου να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, όταν ο νομοθέτης του κράτους μέλους δεν έχει θεσπίσει τις διατάξεις που απαιτούνται για να τεθούν οι κανονισμοί αυτοί σε ισχύ στην εσωτερική έννομη τάξη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 30 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή, που κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 26ης Μαρτίου 1998 το Tribunale civile e penale di Cagliari, αποφαινεται:

Τα άρθρα 2, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 797/85 του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 1985, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων, και 5, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2328/91 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων, δεν μπορούν να προβληθούν ενώπιον εθνικού δικαστηρίου από κεφαλαιουχικές εταιρίες, προκειμένου να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα του κατόχου γεωργικής εκμεταλλεύσεως κατά κύρια απασχόληση, όταν ο νομοθέτης του κράτους μέλους δεν έχει θεσπίσει τις διατάξεις που απαιτούνται για να τεθούν οι κανονισμοί αυτοί σε ισχύ στην εσωτερική έννομη τάξη.

Gulmann

Σκουρής

Macken

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Ιανουαρίου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

R. Grass

C. Gulmann

